

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 180 Lei
Pe 6 luni . . . 90 Lei
Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Foate bisericăscă-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

O altă problemă.

Gadarenii și Români. — Creștinismul în alte țări și la noi. — Necesitatea unei mai bune educații religioase.

Evangelhia din a cincea Duminecă de după Rusalii, ne povestește o întâmplare stranie: Domnul Isus a săvârșit, în ținutul Gadarenilor, o minune strălucită, iar nefericiții locuitori ai cetății, știind despre minune, au ieșit întru înfruntarea Mântuitorului și l-au rugat să iase din hotarele lor.

Ne doare sufletul, trebuind să asemănăm pe Gadareni cu Români. E incontestabil însă, că întreaga istorie a neamului românesc e o vie dovadă a proniei cerești. Conservarea neamului nostru, ca popor neo-latin, în vremile de urgie, n'a fost minune dumnezească? Și ce vom zice despre „minunea resurecțiunii neamului românesc”? Și ce vom zice, mai ales, despre evenimentele care au privilegiat întregirea țării? Unirea neamului întreg n'o nădăjduiau și n'o prevedeau nici prietenii puterilor centrale, nici prietenii antantei. Și, dacă totuși s'a făcut, atunci aceasta este opera mare a milostivului Dumnezeu. Nu este aceasta, cea mai strălucită minune din întreaga noastră istorie?

Și atunci, care era datoria noastră? Românii, mulțumitori pentru acest dar, trebuiau să urce cu zor muntele idealului creștinesc, să-și curățească inimile de necredință și superstiții, să zidească în inimi și în societate biserica nestrucată a cinstirii lui Dumnezeu. Trebuiau să iase înaintea lui Hristos și să-l roage: Rămâi cu noi și ne stăpânește!

Dar, dimpotrivă, ce vedem? Literatura noastră nu ține socoteală de morală. Slujitorii bisericii, în anecdotele scriitorilor noștri, sunt puși alături de Țigani. Aproape singurul subiect al teatrelor și cinematografele, este adulterul. Viața noastră socială e păgână de-a binele. Se răsfășă egoismul brutal, imoralitatea, venalitatea. Se fură la codru și în drumul mare. Se fac hoții în slujbe înalte și în slujbuțele cele mici. Hristos este izgonit din țara noastră. Putrejiune, de sus până jos. Nici satele noastre nu sunt ceace au fost înainte de marele războiu.

Și, ceace este mai grav, nu putem nădăjdui într'un viitor mai bun. Căci generația de mâine, va fi așa cum o pregătim. Și pregătirea pe care o dăm copiilor noștri, e nefericită. Copiii noștri se hrănesc din pildele noastre. Și acestea sunt rele. Sufletul lor se formează în școală. Și, în țara noastră, am izgonit din școală pe Hristos. Școlile bisericăști s'au statificat. În școli — dar nu în toate — se permite propunerea religiei. Ce folosește însă, una sau două ore de religie, dacă în alte cărți de școală copilul învață, că minunile din sfânta Scriptură sunt minciuni? Ce folos, dacă cărțile de lectură, teatrul și cinematograful laudă zilnic păcatul și destrăbălarea?

Zadarnică a fost truda arhierilor noștri, care s'au năzuit să introducă religia în unele școli de specialitate, unde cresc viitorii noștri comercianți, industriași etc., clasa noastră mijlocie de mâine, care trebuie să fie cheagul românismului la orașe. Ce orbie! Doar, lipsindu-i pe aceștia de creșterea religioasă, i-am lipsit de cea mai puternică armă în lupta pe care vor trebui s'o poarte cu elementele competente streine, și le-am deschis larg calea spre internaționala fără Dumnezeu și fără patrie.

Să nu ne amăgim, zicând că aceste rele, urmări mult puțin firești ale războiului, se găsesc și în alte țări. E adevărat. Lupta răului asupra binelui, este generală. Dar acolo, credincioșii lui Hristos sunt bărbați și se ridică, ca un singur om, pentru apărarea credinței. Și în alte țări sunt cărți rele, pline de venin, dar este și presă bună, și se găsesc oameni care o citesc. Și în alte țări sunt hulitori de Dumnezeu, dar creștinii buni au reușit să aducă lege aspră contra acelor. Au scos religia din școli și în alte țări, dar părinții creștini, acolo, susțin cu mari jertfe școli creștine, dela cele mai mici până la cele mai înalte, unde copiii lor sunt feriți de pervertire. Iar noi? Vedem răul și primejdia, și ne închidem ochii. —

Am zugrăvit icoana aceasta întunecată, nu ca să stărnesc frica desnădejdei, ci frica mântuitoare. Toți, și mai ales părinții trebuie să se ocupe serios de educația copiilor, atât de strâns legată de viitorul țării. E limpede, că această mândră și de Dumnezeu blagoslovită țară vom lăsa-o moștenire fiilor și nepoților noștri, numai în cazul dacă vom avea priceperea să pregătim o generație iubitoare de Hristos. Legea supremă a educației trebuie să fie cuvântul Mântuitorului: „Lăsați copiii să vină la mine și nu-i oprireți, că a unora, cu aceștia, este împărăția cerului”.

Părinții creștini au dreptul și datoria să spună răspicat cărmuitorilor și legiuitorilor țării: Noi vrem, ca sufletul copiilor noștri să-l stăpânească Hristos!

A. C. Albinus.

Legământul studenților blăjeni dela 1876. În legătură cu cele scrise în numărul ultim despre convenirea jubilară a absolvenților din 1876 ai liceului nostru din Blaj, dăm aici — cu ortografia de azi — documentul deosebit de interesant, care, din bunăvoința dlui I. Bianu, se găsește de acum în arhiva acestui liceu:

PROCES VERBAL

Studenții clasei a VIII-a și a VII-a, adunându-se, în 29 Aprilie 1876, spre a se consulta asupra serbării cu orice preț a procesiunii de 3/15 Maiu ce vor a face, au decis următoarele:

I. Toți cei prezenți, pre lângă darea cuvântului de onoare, se obligă a ține toate cele decise în secret.

II. Cei absenți, la cazul când ar dori să li-se împărtășească decisiunile următoare, au să fie îndrumați în puterea punctului I.

III. Toți membri se obligă a se supune majorității.

IV. Conductul de facile va avea plecarea și mersul îndatinat.

V. Pentru înfrumusețarea serbării se decide obducerea piramidei de toate 4 părțile în transparente, care să poarte inscripțiunile: 1. »Dacia fericite 105 — Viața'n libertate ori moarte, strigăm toți.« 2. »In onoarea gintei latine, anume ficele Romei: România, Franța, Italia, Spania, Portugalia trăiască.« 3. »3/15 Maiu 1848 — Murim mai bine'n luptă...« 4. »Preoți cu crucea'n frunte...«

VI. Se decide a se pune un stindard național pe piatra libertății.

VII. În 15 Maiu, ziua după biserică, studenții pleacă la piatra libertății în modul pomenit dela antecesori.

VIII. Încât pentru orațiuni cade în sfera clasei a VIII-a și va răspunde pentru dănsule, precum și cuvântătorii lor.

IX. Îndeplinirea cade în sfera ambelor clase.

Subscripții din îndemnul lor propriu au întreprins aceasta și răspund pentru cele de mai sus.

Blaj, în 29 Aprilie 1876.

Urmează 30 de iscălituri, în frunte cu aceea alui A. David, dintre cari reținem și noi următoarele mai cunoscute: I. C. Bianu, B. L. Bianu, N. Mărculețiu, Frățild, T. Hârșianu, N. Bolboca, M. Mărgineanu, V. B. Muntenescu și alții.

Di Nicolae Iorga și Blajul. În »Neamul românesc« dela 5 Iulie, d. N. Iorga publică sub titlul »După congresul Ligei culturale« următoarele șire de apreciere la adresa Blajului, care a știut să facă congresului Ligei o primire atât de călduroasă:

»Nu se poate spune în deajuns prietenia pe care Blăjenii și locuitorii satelor din împrejurimi — cine ar putea să uite ziua dela Cetatea de Baltă, cu țărani mândri, trecând supt steaguri sau înfățișând grațioasele lor danțuri? — au arătat-o vechii societăți culturale care, fără preocupății politice și ambiții savante, are astăzi îndoitul scop de a trezi și încuraja o viață morală resistentă la asaltul materialismului trivial și de a apropia prin cultură naționalitățile de poporul românesc.

»Blajul oferă azi încă acelor cari nu cunosc din cărți trecutul Ardealului idealist și dărz în apărarea dreptului său, puțința de a-l vedea în blânde figuri de canonici cu ochii senini supt sprâncenele albe, în aspre scăpărări de ochi supt mitra Vlădicilor. Și această mică »Țară Românească«, întregă, dela ciobanul care-și aclamă șefii până la episcopul domnitor, arată cum s'a făcut țara cea mare, pe vremea când n'avea nevoie, pentru a trăi și a se desvolta, de idei constituționale împrumutate.

»Până și admirabila bibliotecă a lui Cipariu e un document de această vrednicie, care poate atinge cele mai înalte culmi intelectuale, fără a pierde nimic din contactul cu pământul rădăcinilor sale.

»Iată ce a spus Blajul congresiștilor Ligei!»

...Sunt cuvinte spuse din inimă din partea aceluia, a căruia autoritate și greutate morală este recunoscută de țara întreagă. De aceea am crezut, că ele neapărat trebuiesc cunoscute și din partea cititorilor noștri.

Un ecou.

Rândurile de mai jos vreau să fie un ecou la articolul dlui A. C. Albinus, publicat în Nr. 24—1926 al „Unirei“, sub titlul: „Să evoluăm și noi“. Bun înțeles, nu vreau să fiu ecou în sensul repetării servile, ci numai în sensul că în esență am aceeași părere.

Totdeauna am avut convingerea — exprimată în vorbă și scris —, că biserica noastră făcând parte dintr'un organism plin de viață, nu poate să se lasă mumificată veacuri întregi, în formele vechi. Dacă vrea să-și împlinească chemarea, are să oculeze în trunchiul vechiu creanga nobilă a unei vieți active și actuale. Altfel au fost împrejurările de acum 1500 ani, altul modul de gândire, alta cultura, altele lipsurile sufletești, cari cer — ba mai mult: pretind îndestulare. Deci trebuie să ne acomodăm după împrejurările actuale, făcând tot posibilul — fără jertfirea credinței —, de a atrage pe credincioși, de a le aduce variație, de a le înălța sufletele și de a le curăți după gustul lor schimbat. — Introducerea la noi a unor reuniuni și mișcări evlavioase de origine mai recentă nu înseamnă a ne jertfi nici ritul, nici credința. Așaceva pot afirma numai superficialii, sau răutăcioșii, cari în neputința lor de a face ceva bun și înălțător, folosesc ura și fanatismul religios împotriva oricărui lucru care n'are vechime de vre-o mie ani. Ei bine, nu trebuie să ascultăm flecăria părerilor tuturor neisprăviților... ei pot să strige și să scrie, dacă le convine, hârtia e răbdătoare și nu roșește! Noi însă nu trebuie să ne mulțumim cu aceea, că dăm cu tămâie sub nasul oamenilor și le zicem repede câte o liturghie pe care n'o înțeleg, iar la sărbători mari câte o predică finută într'un limbaj „foarte frumos“, încât nu înțeleg oamenii, decât poate: *Amin**) Noi voim să fa-

*) Cu privire la predică ar fi foarte folositor și interesant să se traducă sfaturile cuminți, cuprinse în enciclica: „*Humani generis*“ alui Benedict al XV-lea, edată la 28 Iunie 1917.

cem mai mult, sau cel puțin ar trebui să facem mult mai mult. Adevărata chemare a bisericii e să propună adevărurile de credință și morală, și să grijească să se păstreze și să se întărească aceea credință, împotriva oricărui atac. — Reuniunile mariane, de temperanță și a., presa bună, deosebitele evlavii, introduse conform cerințelor sufletești ale credincioșilor respectivi, mai iute sau mai târziu vor avea efect bun, și eu conlucrarea sinceră și desinteresată a mai multor generații de oameni conștienți are să se regenereze, cât de cât, societatea noastră pornită pe pantă primejdioasă a materialismului și a necredinței.

Predici dese, la înțelesul poporului, convingându-i despre bazele vieții religioase și morale, catehizare conștiențioasă și pregătită prealabil a celor mici și mari, ajutată de icoane și ilustrații cari captivează pe mici și pe mari: Iată ce nu trebuie să plictisească niciodată și sub nici un cuvânt pe nici un conducător al poporului. Aceste nu sunt „moderne“. Sunt ieșite din uz, dar fără de aceasta bază nu putem zidi viața evlavioasă și conștient-religioasă de mai târziu. Le putem face „moderne“, pline de interes și folositoare, prin tratarea subiectelor „moderne“, cari sunt de o actualitate arzătoare. Tratând astfel de lucruri, iar nu spunând niște vorbiri sau exemple vechi, spuse de alții credincioșilor sau elevilor din alte timpuri și cu altă educație, vom trezi interes, vom fi ascultați — la început din curiozitate — și vom atrage lumea dela lucruri nefolositoare, sau chiar păgubitoare. După ce am trezit interesul față de cele religioase, putem merge pas de pas înainte spre introducerea altor lucruri, cari fac să prindă gusturi pentru dulceața vieții evlavioase. — Din experiență proprie pot să spun, că lucruri cari par a fi foarte nefinse, de ex. învățarea unui cântec religios neauzit, pune în mișcare multe suflete și pe gânduri minți adormite. Ce pot produce apoi lucruri mai mari, ca de ex. coruri, harmonii etc, etc. se poate vedea acolo, unde sunt introduse. Să nu se spună, că acestea numai pentru orășeni sunt bune și practicabile! Nu! Am auzit insumi, în jud. Satmare de ex. mai multe coruri țărănești, cari au influențat foarte mare asupra vieții sufletești.

Și s'ar putea vorbi atât de mult despre tema aceasta. Dar invențiozitatea bisericii ca-

tolice este inepuizabilă întru a atrage și mulțumi pe credincioși. Regretabil e, că Românii n'am luat parte la această viabilitate de teama că ce vor zice revistele și ziarele n'atente, sau încăpute pe mâni evreești! Așa se face nici un lucru bun! Dacă ai o idee bună, vrei să scapi din perire pe cineva, vrei să trezești din nepăsare sufletele unor oameni cari ți-s dragi, nu căuta nici la dreapta nici la stânga, nu poți asculta de păreri inspirate de ură sau invidie! Păreri și observații binevoitoare îți vor fi de folos și-ți vor ajuta, de cele spuse din invidie sau ură te împiedică și-ți nimicesc curajul și încrederea pe care neapărat trebuie să le ai la orice întreprindere serioasă!

Nu sânt de părerea, că între satele noastre și cele ortodoxe sau de altă religie nu s'ar fi deosebire. Asta o pot afirma numai acei cari judecă superficial, după numărul crucilor făcute de credincioși, sau după fanatismul ura cotra oricui n'ar avea aceeași credință. Deosebire mângăitoare între satele noastre și celelalte, cel puțin în părțile cunoscute de mine. Actuala decadere generală a simțului religios-moral este rezultanta războiului și a altor împrejurări în legătură cu el. — De altă parte însă trebuie să recunoaștem, că după 200 ani de participare în organizația bisericii catolice am făcut *prea puțin*, desperat de puțin! Mă gândesc numai la faptul, că până în anul trecut n'am avut o *sf. Scriptură*, la care să poată ajunge cine voiește. N'avem nu numai lucrări originale pe terenul literaturii religioase-morale, dar nici măcar traduceri marilor capo-d'opere, cari sunt astăzi comori tuturor popoarelor din lume! Sau avem o traducere accesibilă și folosibilă a „Imitațiunii lui Hristos“, sau a „Filoteei“, sau a nenumăratelor lucrări folositoare de acest soi? Aveți o apologetică mai mărișoară, potrivită inteligențelor noastre, în afară de cele ale păr. Dr. Freza, reduse ca extenziune? Când ne cugetăm ce au alții și ce avem noi, ne întrebăm cu jală: ce-au făcut și ce fac oamenii, de nu se cugetă la cel mai elementar lucru, de care avem nevoie în zilele noastre? În ultimii ani s'a făcut o mișcare spre bine, dar ar trebui atâtea lucruri, pe cari nu le avem, și dacă v'ar fi să așteptăm încă mult timp sectele, dușmanii

☐ ☐ Foia „Unirii“ ☐ ☐

Pentru școlile Blajului*)

Ne-am mai întors și altă dată cu gânduri triste dela Blaj. Fastul de simplitate românească, prietenia caldă ce găsisem la atâtea serbări naționale și culturale la care am participat în Roma noastră de pe Târnava, grija cu care ni-se ascundea de toți localnicii vitregia unui tratament al oficialității românești nu mai puțin rău decât cel de pe timpul stăpânirii străine de ieri, toate nu ni-au putut tăinui o realitate deprimantă, cu a cărei dureroasă impresie rămâneam vreme îndelungată după fiecare din aceste manifestații de un strălucit românism.

Niciodată însă ca acum nu ne-a durut întâlnirea cu durerea Blajului*).

*) Dl *Isaia Tolan* publică, în numărul dela 1 Iulie al ziarului „Cuvântul“, un inimos articol intitulat: „*Strigătul de desperare dela Blaj*“. Il dăm aici în întregime, cu titlu de document, și pentru a opune mentalității deochiate a dlui Paleologu dela „Biruința“ — de scrisul căruia ne ocupăm la alt loc al acestui număr — mentalitatea cinstită a unui om, care nu înțelege să facă din o neglijență culpabilă a tuturor guvernelor o armă de denigrare a tuturor valorilor Blajului. N. R.

*) Sublinierile sunt ale noastre. N. R.

Păcat, că nici un reprezentant al autorităților n'a fost de față, ca să-și examineze conștiința în fața realității pe care o descria Mitropolitul Vasile în rechizitorul făcut oficialității românești la congresul de Duminecă al Ligii culturale. Poate s'ar fi ascuns în gaură de șarpe de rușine. Dar oficialitatea a lipsit prudentă. S'a ferit să se întâlnească cu acele priviri de resemnată amărăciune, cu acele străfulgerări de dârjenie din ochii urmașului atătoră, care-au răbdat mizeria cea mai elementară pentru școlile Blajului, când ne vestia că va merge să cerșească, prin crășme, banul de care au nevoie școlile acestea și pe care guvernele românești li-l refuză din nemernice calcule politicianiste.

Ni s'a spus povestea acestor școli de pe timpul stăpânirii dușmane de ieri; vrednicia cu care au înfruntat, pe marginea prăpastiei totalei lipse de mijloace, condițiile egale cu o desfințare ale unui împrumut de stat. Școlile Blajului au fost salvate în ultimul an al stăpânirii ungurești printr'o cerșire publică — și maghiarizarea lor nu s'a mai putut întâmpla.

Iar astăzi? — astăzi vrednicul, umilul și dârzul Vlădică — Vodă Vasile dela Blaj, cum l-a numit d. Iorga, gândindu-se la acele zile de odinioară, când vlădicii români străjuiau cu demnitate și autoritate domnească la existența ființei noastre naționale —, astăzi ne anunță

iarăși — cu câtă resemnare în fața unei nemernicii care ar merita altceva! —, că va porni din nou la cerșit, prin crășmele satelor!

Sunt momente istorice în viața umililor robotitori din domeniul obșteștii munci spre mai bine a neamului. Unul de-un tragic sort fără pereche a fost cel de Duminecă dela Blaj. Oficialitatea trebuia să se ferească de el. S'a ferit — dar sunt în țara aceasta atâtea glasuri — câte să s'audă până la această oficialitate, care s'ocote în inconștiința ei, că se răzbună pe cerberia unei conștiințe politice adverse, a părinților unora dintre elevi, sau a nu mai ști cui, sau că e o înfrângere, dacă lovește în școlile dela Blaj și în elevii lor.

Mai este nevoie să se spună, că obiectul acesta al regimurilor noastre politicianiste este o absurditate revoltătoare? Ce gândesc aceste regimuri că pedepsesc sau fac, când își îndreaptă răzburarea spre aceste școli, în care nu s'a făcut și nu se va face decât politica conservării și propășirii naționale? Spre aceste școli, care nu-și revendică și nu-și vor revendica decât continuarea acelei străduințe seculare, din care a rezultat supremul fapt important pentru românism, întregirea neamului?

Și totuși n'a fost guvern românesc, care să nu fi îndreptat priviri dușmănoase spre acest focar de cultură națională. Apponyi are cei mai autentici urmași în capitala tuturor Românilor

se vor vâri și între noi, ceea ce până acum s'a făcut numai sporadic.

Și apoi materialismul grosolan de după războiu, punând stăpânire pe mulți și dintre noi, se neglijează multe îndatoriri fundamentale, cum sunt predicarea, catehizarea și lăfșirea presei bune. Generațiile actuale de școlari au foarte slab simț religios-moral. După ce familiile și gazdele dau prea puțin ajutor în educația lor religioasă — profesorii și cateheții ar trebui să muncească foarte mult și cu insistență supărătoare chiar, pentru a smulge sufletele școlărilor lor din indiferentismul primejdios,

Va se zică: Trebuie „să evoluăm și noi“. Dacă ținem la poporul și neamul nostru, nu mai e admis să ne lăsăm stăpâniți de considerațiile respectului omenesc, de frica revistelor și ziarelor, cari nu înțeleg rostul vremilor, și ar dori să ne mumificăm forțele pentru totdeauna. — Materialismul trebuie scos dintre noi. Am fost idealști în trecut, luptând cu îndârjire pentru limba noastră; trebuie să fim idealști și acum în lupta pentru regenerarea vieții religioase și morale, pentru mergerea tot înainte, pentru păstrarea și întărirea scumpei poșteniri, pe care avem datorință nu numai s'o păstrăm, ci după putință s'o lărgim. Dar aceasta n'o putem face cu metodele din trecut! Trebuie să adoptăm altele noi, cum face toată lumea de bine!

Prof. Gh. M. Pteancu.

Săptămâna politică.

Abuzurile multe și feliurite, comise în ultimele alegeri parlamentare, au făcut ca *validările mandatelor* să poată fi terminate abia pe mijlocul acestei săptămâni, oferind prin discuțiile pe cari le-au prilejit un spectacol din cele mai puțin mângâitoare. Lozincă dată majorităților din partea guvernului a fost validarea pe întreagă linia, și asta va face ca comisia parlamentară ce s'a ales anume în acest scop să nu admită, probabil, nici corectarea greșelilor materiale recunoscute de Comisia centrală electorală.

— Alături de atâția Români aleși ai jandarmilor, au fost confirmate astfel — ca o urmare a deochiatului pact electoral eu mino-

Și astfel Vasile Vodă dela Blaj n'are decât să pornească cu talerul la cerșit prin crășmele Ardealului și să mănânce — cum zicea — pe rândul satului, expresie pe care ministrul Banu n'a înțeles-o acum patru ani în sala de gimnastică a liceului din Blaj, la comemorarea de atunci a zilei de 3 Mai 1848, și nu va fi înțeleasă nici astăzi, fiindcă e autentică blăjeană, de pe vremea când susținătorii școlilor acestora, acei vlădici și mitropoliți smeriți, trăiau din pomană, numai ca să aibă puținul din ce să se susțină la școală generațiile de cărturari de peste munți.

Dar ni-se pare, că guvernul de astăzi s'a lăudat la venirea sa la putere, pe la toate răpântiile, că e alcătuit pe jumătate din ardeleni.

Nici aceștia nu înțeleg ceiace n'a înțeles acum patru ani d. C. Banu?

Isaia Tolan.

ritățile — și *câțiva reprezentanți ai Maghiarilor, cari constituie o sfidare a sentimentului național*. Ne gândim la faimosul Barabás Béla, care a ieșit la Arad împotriva dlui Ștefan Cicio Pop și alui Szelle Béla, un alt mănăcător de Valahi de pe vreme stăpânirii apuse.

— Rapoartele publicate asupra acestor validări de cea mai mare parte a foilor din capitală, n'a fost pe placul guvernului, și fiindcă acestea n'au înțeles să se conformeze ordinului de-a scrie la comandă, s'au luat feliurite *represalii* față de gazetarii parlamentari. Urmarea este, că reprezentanții ziarelor „Adevărul“, „Argus“, „Aurora“, „Cuvântul“, „Dimineața“, „L'Independance Roumaine“, „Lupta“, „România“ și „Viitorul“ s'au retras dela desbaterile Camerei, cari se vor înregistra — până la alte dispoziții — numai din partea deputaților opoziției.

— Ultimele zile ale acestei săptămâni și sesiuni parlamentare sunt rezervate pentru constituire și pentru *discuția la Mesaj*, care va fi foarte scurtă, deoarece din opoziție afirmative nu va participa la ea decât partidul țărănesc și partidul dlui A. C. Cuză. Atât partidul național, cât și cel liberal, se vor mărghini la câte-o declarație, prin care se vor pune la punct chestiunile, cari în împrejurări normale urmau să fie discutate cu toată amplexarea în legătură cu Mesajul.

— Indată după alegerea noilor președinți ai Camerei și Senatului (dd. ministru P. P. Negulescu și generalul Coandă), se va face o *mică remaniere a guvernului*, care — după informațiile de până acum — nu va aduce nici un ministru nou în circulație. Totul se va aranja deocamdată în familie, luând d. general Averescu interimatul la industrie și comerț și dând dlui I. Petrovici, tot numai interimar, ministerul instrucțiunii publice. Ca motiv pentru acest aranjament familiar se dă faptul, că până la toamnă e speranță, că se va putea clarifica definitiv situația destul de curioasă a celor trei miniștri numiți „disidența Goldiș“.

Știri mărunte.

Personale. *Inalt Preasfinția Sa* pâr. mitropolit VASILE a plecat *Dumineca* trecută la București, de unde s'a întors la reședință pe ziua de azi.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a trecut pe pâr. Vasile Caliani din Lumperd în deficiență, numindu-l viceprotopop onorar, și numind în loc pe pâr. Emil Chiciudean de adm. parohial, iar pe pâr. Ioan Bădăcuș l-a numit paroh la Sângeorzul de câmpie.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 31 Iulie, concurs la următoarele parohii: *Ghirișul de Arieș* (prot. Arieș), *Băișoara*, *Hășmaș* și *Schiopi* din protopopiatul Indol și *Sfăraș* (prot. Almaș).

Sistemul compensativ la acordarea noilor sporuri. Chestia noilor sporuri, pentru funcționarii publici, puse în perspectivă începând cu 1 Iulie curent, a pasionat mult timp toate cercurile interesate. Deoparte era evident, că situația neapărat trebuie aranjată, iar de altă parte se caută o cheie care să repare, măcar parțial, numeroasele nedreptăți făcute în deosebi funcționarilor superiori prin modul cum s'au acordat sporurile de până acum. Cheia, la care par a se fi oprit definitiv este aceasta: Salarul din 1914 se înmulțește cu 40, fiind acesta „salarul ideal“, la care încă nu ne putem gândi. Din aceasta sumă se scade totalul salarului de azi, iar din rest se calculează 150%, sumă ce reprezintă noul spor, urmând a se adauge salarului (cu toate sporurile) actual. În felul acesta cineva care la 1914 ar fi avut 600 Lei lunar, iar azi are, să zicem, 8200 Lei, ar mai primi un spor de 2,370 Lei, având

cu totul un salar de 10,570 Lei lunar. — Noul spor e vorba să se achite în cursul lui Iulie, urmându-se tot astfel până la 31 Decembrie, când va trebui să se treacă în bugetul pe 1927 cifra salariilor majorate cu noul spor de un miliard.

Locale. *Dumineca* viitoare, a sf. Părinți dela primele 6 concilii ecumenice, va *predica* în catedrală pâr. Ioan Pop-Zeicani, profesor la școala normală.

— Marția trecută s'a preclamat *rezultatul examenelor de bacalaureat* ținute în fața comisiei dela Blaj, care este următorul: Dintre 121 prezenți, au fost admiși 82, respinși 39. — După licee proporția este aceasta: Blaj băieți, admiși 33, respinși 19, Blaj fete, admise 22, respinse 3, Aiud „T. Maiorescu“, admiși 17, respinși 11, Aiud colegiul Bethlen, admiși 10, respinși 6.

— Un bun gând al Consiliului comunal este acela de-a veni cu *aranjarea străzii Samuil Vulcan*, care, legând orașul de gară, poate fi socotită ca una din principalele artere de comunicație ale orașului nostru.

Liga contra teroarei. Indemnat de faptul indiscutabil, că — în contra tuturor prescripțiilor constituționale și a legilor în vigoare — în România s'a introdus un regim de excepție față cu toți aceia cari au altă concepție politică, socială sau religioasă decât guvernării, un mănunchiu de intelectuali, în frunte cu prof. C. Parhon dela Iași, cu dd. M. Sadoveanu, D. D. Pătrășcanu și alții, au pornit o mișcare regnicolară pentru apărarea drepturilor cetățenești încălcate prin teroare. „Liga contra teroarei“ vrea să apere, în mod sistematic și fără șovăire, pe toți aceia cari cad victima arbitrarului de ori unde ar veni el, să înfierze și să combată prin toate mijloacele legale teroarea ori de unde s'ar manifesta ea. În scopul acesta, inițiatorii cer sprijinul întregii opinii publice, invitând lumea să trimită adeziunile pe adresa: D. M. Sevastos, publicist și avocat, București str. Oteteleșanu 5.

Ziua cooperăției. *Dumineca* trecută s'a serbat la București, sub prezidiul dlui Gr. Trancu-Iași, ministrul muncii, ziua internațională a cooperăției. Serbarea aranjată la „Fundăția Carol“, unde s'a adunat numeros public, a fost, prin fixarea rezultatelor atinse și prin bogatele indemnuri ce s'au desprins din conferențele cooperătorilor conducători, un însemnat pas înainte pe calea cooperăției române și o frumoasă manifestare de solidaritate cu mișcarea cooperăției internaționale. Două sunt — după cum a spus d. ministru al muncii — marile probleme cari așteaptă la noi rezolvarea dela cooperăție, și anume problema culturii pământului și problema vânzării în comun. Lucrându-se în bună armonie, cum a dovedit și această serbare că se poate lucra, și având sprijinul efectiv al statului, cooperăția română — ajutată de băncile populare, — va trebui să ajungă, în timpul cel mai scurt, un principal factor de valorificare a bogățiilor noastre.

† **Maria Mateiu n. Fehér**, preoteasă văduvă în Habic, s'a stins la 19 Iunie c. la vârsta înaintată de 78 de ani. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“.

PENTRU RESTANȚIERI. Intrând în al doilea semetru al anului, rugăm pe toți abonenții, cari încă nu sunt în ordine cu abonamentul, să binevoiască a se grăbi cu aranjarea lui, pentru a putea face și noi față cheltuelilor împreunate cu scoaterea foii și pentru a ne cruța osteneala și jertfa unor invitații speciale de plată.

P. Târgu-Murăș. Multumim și în numele nostru pentru frumoasa contribuție de 10,000 Lei pentru „Institutul Recunoștinței“, pe care n'am întârziat a o transpune destinației. Venit așa din senin, când lumea a început să uite apelul din anul trecut al I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit, suma oferită de DVoastră va avea poate darul să pornească din nou seria contribuțiilor, cari — cu tot ajutorul princiar al sfântului Părinte al Romei — sunt încă tot foarte binevenite.

RECLAMA

este sufletul comerțului

»Biruința«. Oluj. Cu tot respectul și chiar mulțumirea ce avem pentru elogiile ce aduceți în fruntea numărului DVoastră dela 7 Iulie c. Blajului — pe care-l numiți »citadela veșnic trează a românismului în lanțuri« — și părintelui mitropolit Vasile, care »știe să vorbească cinstit în toate împrejurările«, nu putem lăsa fără observare și convenita mustrire partea a doua a articolului dlui I. Paleologu: »Cine sapă groapa Blajului?« Si aici nu venim să luăm în apărare fostul »Consiliu Dirigent«, ori guvernul de 3 luni al dlui Vaida-Voevod, cari — cu toate greutățile inerente situației lor — puteau face și ele desigur mai mult pentru Blaj, ci ținem să respingem cu toată indignarea acuza ridicolă și stupidă, că cioclii Blajului ar fi »dascălii și preoții școlilor din Blaj«. Am numit ridicolă această acuza, pentru că d. Paleologu nu găsește răi pe acești »dascăli și preoți« — a căror cultură și umanism îi ridică cu mult deasupra nivelului mijlociu al dascălilor noștri —, pe motivul că ar fi credincioși bisericii pe care o servesc, fiindcă »atașamentul lor sincer și desăvârșit la biserica unită« îl secotește drept o virtute, iar politica lor de adesiune la partidul național (singura care poate să doară pe cineva), nu ține s'o amintească decât în legătură cu o nocturnă manifestație de simpatie pentru d. Maniu, la care nu știm să fi participat vre-un preot și dascăl al școlilor noastre. Că apoi religia ortodoxă — pe care Blajul refuză cu încăpăținare s'o identifice cu statul român — și mai ales o seamă dintre preoții și arhieriei ei au putut fi »ironizați« (nici când și »insultați«), poate chiar și la anumite cursuri (?) de acești »apostoli cinstiți și români« (vorba dsale!), se prea poate, dar a face din ei pentru acest cuvânt ciocli ai Blajului, este atât de ridicol, încât d. Paleologu va regreta, sperăm, totdeauna, că a avut nesocotința de-a pune chestiunea în felul acesta. Și dacă am ținut să dăm acuzei dsale și epitetul ornant de *stupidă*, este pentru motivul, căruia într'adevăr nu i-se putea da alt calificativ, că pune în gura acestor »preoți și dascăli« cuvinte »de dispreț și de injurii (!) la adresa Suveranilor noștri«, având pe deasupra — ca să nu-i zicem altfel — îndrăzneală bizantină, de-a afirma, că lucrul acesta »nu suferă nici e desmintire«. — Da, este adevărat, atari afirmații »nu suferă desmintire«, fiindcă a le desminti ar însemna să ne degradăm în ochii noștri proprii și a tuturor acelor, cari știu — ceva mai bine decât Paleologul Dvoastră — : Cine sapă groapa Blajului!

P. Năsăud. Afirmația ce-o faceți referitor la atitudinea »Unirii« (plus »Cultura Creștină« »Vestitorul«, și alte publicații de ale noastre), că n'ar publica decât »cele scrise în orașele lor«, ni-se pare, cel puțin cât privește »Unirea«, foarte riscată și de acea Vă rugăm foarte mult să ne zrătați, mai în concret, pe ce Vă întemeiați această afirmație. Foarte bucuroși de orice »mişcare« venită din afară, noi cel puțin am vrea să nu ne știm vinovați de nici o stânjenire a muncii celor ce vreau și pot să muncească.

B. Dileul român. Lucrările mai vechi, dacă n'au ajuns să poată fi plasate până acum, nu-i eschis să ajungă la rând de acum înainte. — Habent, nempe, sua fata libelli.

Of. parohial. Vișeu de mijloc. Am primit abonamentul pe 1926. Numerii ceruți i-am trimis.

M. Prisaca. Am primit suma trimisă. Pe anul 1925 mai restați încă cu 35 Lei.

Oficiul parohial. Bistrița. Chităm primirea abonamentului pe anul 1926.

C. Ciugudul de jos. Am primit suma de Lei 150. Adresa am corectat-o.

G. Ghenciu. Am primit 90 Lei. Achitat până la 31 XII 1926.

D. Arded. Bani trimiși i-am primit. Ziarul se expediază.

Ș. Dobrocina. Chităm primirea sumei de lei 180.

M. Arad. Chităm primirea sumei de 200 Lei.

Direcțiunea Internatului de fete — Blaj.

Nr. 22—1926.

Concurs

de primire la Internatul Vancean de fete.

Preaveneratul Consistor Arhiepiscopesc cu Ordinul Nr. 3406 din 26 Iunie 1926 publică concurs de primire pe anul școlar 1926/7 la Internatul Vancean de fete cu termenul de 10 Aug. 1926, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Taxa pe anul școlar 1926/7 face 12.500 lei. Aceasta se va plăti în trei rate și anume: la începutul anului școlar 4500 lei, 4500 la 1 Ian. 1927, iar 3500 lei la 1 Apr. 1927. — Pentru cazul, că în decursul anului prețurile s'ar urca simțitor față de cele curente, Consistorul își rezervă dreptul de-a impune o suprataxă corespunzătoare.

2. Elevele noi ale Internatului vor mai solvi la înscriere o taxă de 200 lei.

3. Fiecare elevă trebuie să aducă cu sine — fiind altfel refuzată, — la primire următoarele: (trei) 3 haine de purtat și una vânată de lână, 2 șorțuri negre de clot cu mâneci, 2 șorțuri pentru bucătărie, 1 șal de lână, 2 năfrâmi, 1

palton bun de iarnă și o manta de toamnă și primăvară, 2—3 părechi de încălțăminte bune, păpuși de odaie, 6 păr. ciorapi, 6 cămeși de zi, 4 de noapte, 6 batiste, 3 fuste și 1 jupon, 4 p. pantalonași, 4 ștergare de față, 4 ștergătoare de lighean, 4 servete și 2 ștergare pentru bucătărie, tacâmuri, 1 lighean, 1 păhar, ulcică de tinichea, piepten, perie de haine, de încălțăminte și de dinți, 1 saltea de paie, 2 cearcafuri de pus pe saltea, 1 plapomă și 2 fețe de plapomă, 2 perini și 4 fețe de perină, 1 tol și acoperitoare de pat albă de giolgiu 160×140 cm. Pe toate rufe și hainele să se coase cu arniciu roșu numele întreg al elevei. E cu totul interzis orice arăta înclinare spre lux, bijuterii, haine etc. E obligator pentru fiecare elevă uniformă constatătoare din bluză albă matroz și fustă vânată plisată.

4. Părinții sau tutorii elevelor se vor obliga în cererea de primire, că vor *implini exact* aceste condițiuni. Pentru cele cari n'au fost anul trecut eleve ale Internatului, se va alătura la petiție și extras de botez și certificat școlar.

5. La cerere se va alătura și câte un *placimbrat (recomandat)* de mărime potrivită, purtând adresa exactă a petiționarului, pentru a se putea da răspuns de urgență.

6. Cererile se adresează Prea Ven. Consistor. Blaj, la 5 Iulie 1926

Direcțiunea Internatului Vancean de fete.

(102) 1—1

Parohia română gr.-cat. — Murăș-Uioara.

Nr. 150—1926.

Mulțumită publică.

Reprezentanța bisericii gr.-cat. din Mureș-Uioara — județul Alba —, îndeplinește o plăcută datorință, exprimând Onoratei Direcțiuni a **Uzinelor Solvay din Transilvania S. A.**, mulțumitele sale călduroase pentru *repețitele ajutoare date bisericii în decursul anilor din urmă*, în special: pentru donarea și instalarea gratuită alor două calorifere în biserică de către dl Ing. Carol Negro, directorul Uzinelor, cari calorifere reprezintă o valoare de peste 28.000 Lei; mai departe pentru ajutorul în bani gata de 50.000 Lei pentru iconostas dat de către On. Direcțiune.

Binefacerile și ajutoarele anuale cu sume considerabile, ale acestei societăți sunt cunoscute în acest ținut și denotă spiritul caritativ, de care sunt conduși conducătorii și membrii ei.

Dumnezeu să le răsplătească cu bine faptele bune!

M. Uioara, la 1 Iulie 1926.

Emiliu Pop

Augustin Rusu

paroh-protopop.

(168) 1—1

curator primar.

Atelier de pantofărie modernă și ortopedică, în curte la

IOAN BLAGA

sub conducerea

DLUI GEORGE GADA,

absolvent al mai multor cursuri de specialitate în branșa pantofăriei, diplomat în ortopedie.

Se execută prompt și pe lângă garanță orice lucru în branșa pantofăriei. — Se garantează și pentru cele mai gingașe picioare

(162) 16—?

Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic — Blaj.

Oficiul parohial greco-catolic. Teiuș.

Nr. 123—1926.

Licitațiune

cu oferte în scris.

se va ținea în ziua de *Duminesă, 11 Iulie 1926 ora 11 a. m.* în biroul Oficiului parohial gr.-cat. din Teiuș, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție a bisericii, din roșu, pusă să se coperis.

Se admit oferte numai pentru toate lucrările cuprinse în deviz.

Licitația se va face pe serii de prețuri unitare.

Dosarul licitației se poate consulta formularele necesare pentru ofertă se pot obține în fiecare zi de lucru, între orele 10—12 a. m.

Teiuș, la 16 Iunie 1926

Petru Suoiu

Ioan Lucaci

paroh gr.-cat. (170) 3—3.

curator.

Două posturi rentabile

vacante la școala primară catolică din Sulina

1. Postul de învățător (învățătoare) pentru limba română, cu 6000 Lei lunar. *Condiții:* Să fie român, normalist, serviciul militar satisfăcut, catolic practicant

2. Postul de învățător-organist (stare a conduce cor a 4 voci și a cânta la orgă (sau pian). Condițiile de mai sus 7000 Lei lunar.

A se adresa urgent, alăturând certificatele de studii etc.

Directorului Dr. R. HAA

(120) 2—2

Sulina.

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 26—52

Mare asortiment

de mărfuri din Cehoslovacia ca: Zefire,

Delenuri, Satinuri, Basmale etc., precum și o

dădii bisericești: Vestimente și Prapori din cele mai bune

stofe elvețiene, apoi Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog aimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

Citiți și răspândiți „UNIREA”